

„SI VIS PACEM, PARA – OLYMPIA!”

Ha békét akarsz, készülj az olimpiára!

Ez volt a XII. olimpia jelmondata. Azaz, lett volna. Ennek az olimpiának, az 1940-esnek a rendezési jogát Japán, pontosabban Tokió kapta meg, ám a közvélemény nyomására, miszerint háborús országban (kitört a japán–kínai háború) nem lehet olimpiát rendezni elvesztette ezt a lehetőséget.

Ezek után a Nemzetközi Olimpiai Bizottság átadta a rendezést jogát Helsinkinek, mert mindenki biztos volt benne, hogy Finnország sosem fog háborúba keveredni. Ám csalódnuk kellett. 1940-ben egész Európa égett. Aztán az 1944-es, Londonra bízott játékokból sem lett semmi. Valójában három olimpiai év telt el olimpiai játékok nélkül a háborúk miatt: az 1916-os játékok az I. világháború, az 1940-es és 1944-es nyári és téli olimpiai játékok a II. világháború miatt. A legújabb és legfurcsább ilyen eset a 2008-as oszétiai háború Grúzia és Oroszország között, amely a 2008-as olimpiai játékok

1896-ban hangzik fel először az olimpiai himnusz, melynek hivatalos változata 1960 óta létezik.

nyitóünnepségével egy napon kezdődött. Talán mindenki tudja, legjobban iskolai tanulmányaikból, hogy az olimpia, mint esemény, mozgalom, a görögöktől indult. Kr. e. 776-ban rendezték az elsőt, Zeus, a görög főisten tiszteletére. Ekkoriban a verseny még csupán egy számból állt, az úgynevezett stadionfutásból. Kr. e. 708-tól kezdett bővülni a sportágak sora ökölvívással és pentatlonnal. A pentatlonban szerepelt a futás, diszkoszvetés, gerelyhajítás, távolugrás és birkózás. Nők azonban egyáltalán nem látogathatták a rendezvényeket, mivel a versenyzők meztelen férfiak voltak. A versenyek fő szín-

helye Olümpia, ez a Peloponnészosz-félsziget nyugati részén fekvő kis település volt, ám más helyeken is tartottak ünnepléses, össznépi játékokat. Az olümpiaival vetekedtek nagyszabású delphoi-i játékok vagy a püthói zenei játékok, amelyek az olümpiaiainál is régebbi.

Később, ahogyan az antik istenekbe vetett hit, a Zeuskultusz halványulni látszott, úgy az olimpiai lelkesedés is folyamatosan alábbhagyott. Az utolsó, 293.-ként feljegyzett játékot Kr. u. 393-ban tartották, amit azután I. Theodosius római császár törölt, arra hivatkozva, hogy ez pogány játék.

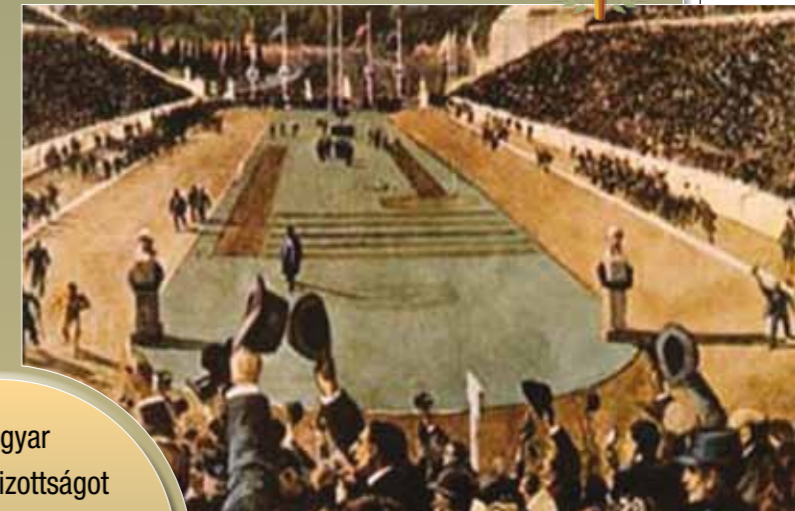
Ezek után az ókori olimpiák szerepét a középkorban, majd a reneszánszban a lovagi tornák vették át, megőrizve kicsiny részét a klasszikus görög gimnasztikának.

A SÖTÉTSÉG UTÁN...

Az újkori olimpiák létrejöttében jelentős szerepet játszott az az ásatás-sorozat, amelyek során napfényre kerültek az antikvitás testkulturális és művészettörténeti emlékeinek legszebb alkotásai. Ezek eredményeként megállapítást nyert, hogy az antik és újkori olimpiák kiindulópontja egyaránt az Olümpia, amely felbecsülhetetlen értékkel gazdagította az emberiség kultúráját. Nélküle nem születhettek volna meg a modernkori olimpiai játékok. Kevés olyan társadalmi intézmény, nemzetközi szervezet van, amely annyira egyetlen ember életművéhez kapcsolódna, mint az újkori olimpia, illetve a Nemzetközi Olimpiai Bizottság. Ez a személy Pierre Fredy de Coubertin. A családi nyomás ellenére pedagógus és történész lett, érdekelte a testi nevelés, sportra nevelés. 1892-ben a Sorbonne-on megtartotta első előadását az olimpiáról, sikertelenül. Két évvel később újból megrendezte, de akkor már hatalmas szervezőmunkával és észérvekkel vértette fel magát. Ezen a sikeres sport fórumon alakult meg a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB), melynek főtitkára lett. El is készítették saját alapszabályukat, az úgynevezett Olimpiai Chartát, mely máig érvényben van, kisebb-nagyobb módosításokkal. A NOB alapító tagjai között szerepel többek közt Kemény Ferenc is. Ezek után a diplomáciai kapcsolatokat felhasználva, 1896-ban megrendezték az első újkori olimpiát Athénban. Kezdetben a világiállítások részeként (Párizs, 1900; St. Luis, 1904; London, 1908), majd később, Coubertin harcai eredményeként, kivált a kiállításból és önálló világrendezvényé alakult át.

AZ OLIMPIAI SZIMBÓLUMOK

Az olimpia jelvénye az öt kontinenst jelképező, egymásba kapcsolódó színes karika. Felül kék

A Magyar Olimpiai Bizottságot 1895. december 19-én alapították meg. Első elnöke dr. Berzeviczy Albert volt.

(Európa), fekete (Afrika), piros (Amerika), alul pedig sárga (Ázsia) és zöld (Ausztrália). Ezt a NOB levédette, Magyarországon is törvény védi és szabályozza a nyilvános megjelenítés módját. A jelvényt kiegészíti az olimpiai jelszó: *Citius, altius, fortius* azaz *Gyorsabban, magasabbra, erősebben*. Ez egy párizsi atyától származik, aki egy gimnáziumi sportverseny alkalmával biztatta a résztvevőket. A jelszó szintén le van védve, használata engedélyhez kötött. Van jelmondat is, amit talán kevesen tudnak, hogy az olimpiához kötődik: *„Nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos. Még kevésbé ismert ennek a folytatása: ... mint ahogy az élet lényege sem a győzelem, hanem a küzdelem maga”*.

Az olimpiai láng: az 1936-os olimpiától kezdve a görögországi Olümpiában a Nap erejével meggyújtott tüzet váltófutásban juttatják el az olimpia városába, ahol a megnyitón ünnepélyesen lángra lobbantják vele a központi kandelábert és a záróünnepségen oltják el. 1914-ben az olimpiai ötkarikát fehér, a versengő országok közötti béke és barátság szimbólumaként háttérbe helyezték, azóta ez a NOB hivatalos lobogója, amit 1920-ban húztak fel először a stadion árbocára, és a sportolók ebben az évben tették le először az olimpiai esküt.

MAGYAROK AZ OLIMPIÁKON

1896-ban Athénban megrendezett első olimpián 8 magyar vett részt, mind férfi volt, majd csak az 1924-es olimpián indulhattak nők is. Az 1920-as olimpiára nem kaptunk meghívást, míg az 1984-es játékokon nem vettünk részt, ugyanis a Szovjetunió bojkottálta felhívásban az olimpiai részvételt, amihez 13 ország, köztünk hazánk is csatlakozott.

Radics Márk